Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

9. september 2021 *

Eelotsusetaotlus – Väärtpaberid, mis on lubatud kauplemisele liikmesriigis asuvale või seal toimivale reguleeritud turule – Läbipaistvuse nõuded – „Kooskõlastatult tegutsevate isikute“ poolt „olulise osaluse“ omandamisest teatamine – Direktiiv 2004/109/EÜ – Artikli 3 lõike 1a neljas lõik – Mõiste „rangemad nõuded“ – Direktiiv 2004/25/EÜ – „Järelevalve“ selle direktiivi artikli 4 alusel määratud asutuse poolt

Kohtuasjas C-605/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesverwaltungsgerichti (föderaalne halduskohus, Austria) 25. septembri 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. septembril 2018, menetluses

Adler Real Estate AG,

Petrus Advisers LLP,

GM

versus

Finanzmarktaufsichtsbehörde (FMA),

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president M. Vilaras, kohtunikud N. Piçarra (ettekandja), D. Šváby, S. Rodin ja K. Jürimäe,

kohtujurist: M. Bobek,

kohtusekretär: M. Krausenböck,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Adler Real Estate AG, esindaja: *Rechtsanwalt* S. Hödl,

– GM, esindajad: *Rechtsanwälte* M. Gall ja W. Eigner,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

– Finanzmarktaufsichtsbehörde (FMA), esindajad: P. Wanek ja D. Wagner,

– Euroopa Komisjon, esindajad: G. Braun, H. Støvlbæk ja H. Krämer,

olles 18. märtsi 2021. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiivi 2004/109/EÜ läbipaistvuse nõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele, ning millega muudetakse direktiivi 2001/34/EÜ (ELT 2004, L 390, lk 38), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiviga 2013/50/EL (ELT 2013, L 294, lk 13), (edaspidi „direktiiv 2004/109“) artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punkti iii ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 47.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on ühelt poolt Adler Real Estate AG (edaspidi „Adler“), Petrus Advisers LLP (edaspidi „Petrus“) ja GM ning teiselt poolt Finanzmarktaufsichtsbehörde (FMA) (finantsinspektsioon, Austria; edaspidi „finantsinspektsioon“) ja mis puudutab selliste halduskaristuste õiguspärasust, mille finantsinspektsioon määras neile emitendi – kelle väärtpaberid on lubatud kauplemisele Austrias asuvale reguleeritud turule – väärtpaberites „olulisest osalusest“ teatamise kohustuse rikkumise eest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2004/25/EÜ

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/25/EÜ ülevõtmispakkumiste kohta (ELT 2004, L 142, lk 12; ELT eriväljaanne 17/02, lk 20) näeb artikli 1 lõike 1 kohaselt ette meetmed, mille abil kooskõlastatakse liikmesriikide õigusnormid, mis käsitlevad selliste ettevõtete väärtpaberite ülevõtmispakkumisi, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriikide õigust, kusjuures kõigi kõnealuste väärtpaberitega või osaga nendest on lubatud kaubelda reguleeritud turul ühes või mitmes liikmesriigis.

4 Selle direktiivi artikli 2 lõike 1 punkt d on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

d) *kooskõlas tegutsevad isikud* – füüsilised või juriidilised isikud, kes teevad koostööd pakkumise tegija või pakkumise objektiks oleva ettevõttega kas otsese või vaikiva, suulise või kirjaliku kokkuleppe alusel, mille eesmärgiks on kas saavutada kontroll pakkumise objektiks oleva ettevõtte üle või nurjata pakkumise teostamine“.

5 Selle direktiivi artikli 4 „Järelevalveasutus ja kohaldatav õigus“ lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid määravad asutuse või asutused, kes on pädevad teostama järelevalvet pakkumiste üle nende poolt käesoleva direktiivi kohaselt koostatavate või kehtestatavate eeskirjade tähenduses. Niiviisi määratud asutused on kas riigiasutused, ühendused või eraõiguslikud asutused, kes on tunnustatud siseriiklike õigusaktide alusel või riigiasutuste poolt, kes on siseriiklike õigusaktide alusel selleks selgesõnaliselt volitatud. Liikmesriigid teatavad [Euroopa K]omisjonile kõnealustest määramistest ja piiritlevad kõik võimalikud ülesannete jaotused. Nad tagavad, et kõnealused asutused täidavad oma ülesandeid erapooletult ja sõltumatult kõigist pakkumise osapooltest.“

6 Sama direktiivi artikli 5 „Vähemusaktsionäride kaitse, kohustuslik pakkumine ja õiglane hind“ lõikes 1 nähakse ette:

„Kui füüsiline või juriidiline isik üksi või koos temaga kooskõlas tegutsevate isikutega on omandanud artikli 1 lõikes 1 nimetatud ettevõtte väärtpabereid, mis koos tema ja temaga kooskõlas tegutsevate isikute varasema osalusega annavad talle kõnealuses ettevõttes otseselt või kaudselt kindlaksmääratud hääleõiguste protsendi, mis tagab talle kontrolli kõnealuse ettevõtte üle, tagavad liikmesriigid, et sellisel isikul on kohustus teha pakkumine, mis on kõnealuse ettevõtte vähemusaktsionäre kaitsvaks meetmeks. Pakkumine tuleb võimalikult kiiresti saata kõigile asjaomaste väärtpaberite omanikele ja selles tuleb pakkuda nende kõigi väärtpaberite ostmist lõikes 4 nimetatud õiglase hinnaga.“

7 Direktiivi 2004/25 artikli 10 „Teave artikli 1 lõikes 1 nimetatud ettevõtete kohta“ lõike 1 punktis c on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et artikli 1 lõikes 1 nimetatud ettevõtted avaldavad üksikasjaliku teabe alljärgnevates küsimustes:

[…]

c) oluline otsene või (sh püramiidstruktuuril või ristomandusel põhinev) kaudne osalus [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. mai 2001. aasta direktiivi 2001/34/EÜ väärtpaberite ametliku noteerimise ja nende kohta avaldatava teabe kohta (EÜT 2001, L 184, lk 1; ELT eriväljaanne 06/04, lk 24)] artikli 85 tähenduses.“

Direktiiv 2004/109

8 Direktiivi 2004/109 põhjendustes 2 ja 28 on märgitud:

„(2) […] peaksid väärtpaberite emitendid investoritele tagama regulaarse teabevoo abil kohase läbipaistvuse olemasolu. Samal põhjusel peaksid nii aktsionärid kui ka füüsilised ja juriidilised isikud, kes omavad hääleõigusi või finantsinstrumente, mis annavad nende omanikule õiguse omandada olemasolevaid hääleõigusega aktsiaid, teavitama emitente oluliste osaluste omandamisest või muudest muutustest seoses oluliste osalustega, et viimased saaksid hoida avalikkust muutustega kursis.

[…]

(28) Igas liikmesriigis tuleks nimetada üks pädev asutus, kes vastutaks viimase instantsina nii käesoleva direktiivi alusel vastuvõetud sätetest kinnipidamise järelevalve kui ka rahvusvahelise koostöö eest. […]“.

9 See direktiiv sätestab artikli 1 lõike 1 kohaselt „perioodilise ja jooksva teabe avalikustamise nõuded emitentide kohta, kelle väärtpaberid on juba lubatud kauplemisele liikmesriigis asuvale või seal toimivale reguleeritud turule“.

10 Sama direktiivi artikli 3 lõike 1a neljas lõik on sõnastatud järgmiselt:

„Päritoluliikmesriik ei või aktsionäridele või artiklis 10 või 13 osutatud füüsilistele või juriidilistele isikutele kehtestada rangemaid nõudeid, kui on sätestatud käesolevas direktiivis, välja arvatud:

i) madalamate või täiendavate teatamispiirmäärade kehtestamine, kui on sätestatud artikli 9 lõikes 1, ning täiendava teatamise nõudmine kapitaliosalusele kehtestatud piirmäärade alusel;

ii) rangemate nõuete kohaldamine, kui on sätestatud artiklis 12, või

iii) selliste õigus- või haldusnormide kohaldamine, mis on vastu võetud seoses ülevõtmispakkumistega, ühinemistehingutega ja muude tehingutega, mis mõjutavad osalust äriühingus või kontrolli äriühingu üle, mille üle teostab järelevalvet asutus, kelle liikmesriigid on määranud vastavalt [direktiivi 2004/25] artiklile 4.“

11 Direktiivi 2004/109 artikli 9 „Teatamine olulise osaluse omandamisest või võõrandamisest“ lõike 1 esimeses lõigus on ette nähtud:

„Päritoluliikmesriik peab tagama, et aktsionär, kes omandab või võõrandab sellise emitendi aktsiaid, mis on reguleeritud turul kauplemisele lubatud ja millel on hääleõigus, teavitab emitenti omandamise või võõrandamise tulemusena aktsionäri valduses olevast emitendi hääleõiguse osakaalust, juhul kui see osakaal jõuab 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 30%, 50% või 75% piirmäärani või ületab mõnda nimetatud piirmäära või langeb allapoole mõnda nimetatud piirmäära.“

12 Direktiivi 2004/109 artiklis 10 „Olulise osakaaluga hääleõiguse omandamine või võõrandamine“ on sätestatud:

„Artikli 9 lõigetes 1 ja 2 viidatud teatamisnõuet tuleb rakendada ka füüsilisele või juriidilisele isikule niivõrd, kuivõrd viimasel on õigus omandada, võõrandada või teostada hääleõigust järgmistel juhtudel või nende kombinatsioonide korral:

a) hääleõigus, mis on kolmandal osapoolel, kellega nimetatud füüsiline või juriidiline isik on sõlminud kokkuleppe, mis kohustab neid nende valduses oleva hääleõiguse ühise rakendamisega teostama kestvalt ühist poliitikat kõnealuse emitendi juhtimisel;

[…]“.

13 Direktiivi artikli 24 „Pädevad asutused ja nende volitused“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Iga liikmesriik nimetab [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta] direktiivi 2003/71/EÜ [väärtpaberite üldsusele pakkumisel või kauplemisele lubamisel avaldatava prospekti ja

direktiivi 2001/34/EÜ muutmise kohta (ELT 2003, L 345, lk 64; ELT eriväljaanne 06/06, lk 356)] artikli 21 lõikes 1 osutatud keskse asutuse pädevaks keskseks haldusasutuseks, kes vastutab käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest ja kes tagab käesoleva direktiivi alusel vastu võetud sätete tegeliku kohaldamise. […]“.

Direktiiv 2013/50

14 Direktiiviga 2013/50 lisati direktiivi 2004/109 artiklile 3 lõige 1a. Direktiivi 2013/50 põhjenduses 12 nähakse ette:

„Hääleõiguslikest olulistest osalustest teatamise ühtlustatud kord, eriti seoses aktsiate ja finantsinstrumentide osaluste summeerimisega, peaks parandama õiguskindlust, suurendama läbipaistvust ja vähendama halduskoormust piiriüleste investorite jaoks. […] Eelkõige peaks liikmesriikidel olema ühtlasi võimalik jätkata selliste õigus- ja haldusnormide kohaldamist, mis on vastu võetud seoses ülevõtmispakkumistega, ühinemistehingutega ja muude tehingutega, mis mõjutavad osalust äriühingus või kontrolli äriühingu üle, mille üle teostab järelevalvet asutus, kelle liikmesriigid on määranud vastavalt [direktiivi 2004/25] artiklile 4, millega nõutakse teabe avaldamist direktiivis [2004/109] sätestatust rangemal viisil.“

Austria õigusnormid

ÜbG

15 Direktiiv 2004/25 võeti Austria õigusesse üle föderaalseadusega ülevõtmispakkumiste kohta (Bundesgesetz betreffend Übernahmeangebote) (*BGBl.* I, nr 127/1998, edaspidi „ÜbG“).

16 Selle seaduse § 1 lõikes 6 on mõiste „kooskõlastatult tegutsevad isikud“ määratletud kui „füüsilised või juriidilised isikud, kes teevad pakkujaga kokkuleppe alusel koostööd, selleks et saada või teostada kontrolli pakkumise objektiks oleva äriühingu üle, eelkõige hääleõiguste kooskõlastamise teel, või kes teevad kokkuleppe alusel koostööd pakkumise objektiks oleva äriühinguga, selleks et ülevõtmispakkumist nurjata. Kui isikul on otsene või kaudne kontrolliv osalus (§ 22 lõiked 2 ja 3) ühes või mitmes muus isikus, siis eeldatakse, et kõik need isikud tegutsevad kooskõlastatult […]“.

17 Selle seaduse § 22 lõikes 1 on sätestatud:

„Igaüks, kes omandab otseselt või kaudselt kontrolliva osaluse pakkumise objektiks olevas äriühingus, teatab sellest viivitamata Übernahmekommissionile [(ülevõtmiskomisjon, Austria; edaspidi „ülevõtmiskomisjon“)] ja on kohustatud 20 börsipäeva jooksul alates kontrolliva osaluse omandamisest tegema käesoleva föderaalseaduse sätete kohaselt pakkumise, et omandada pakkumise objektiks oleva äriühingu kõik omakapitaliväärtpaberid.“

18 Sama seaduse § 22a punkti 1 kohaselt „on pakkumise tegemise kohustus vastavalt § 22 lõikele 1 ka siis, […] kui luuakse kooskõlastatult tegutsevate isikute rühm, mis omandab ühiselt kontrolliva osaluse“.

19 ÜbG § 23 „Osaluste arvesse võtmine ja pakkuja kohustuste laiendamine“ lõikes 1 on ette nähtud, et §-de 22–22b kohaldamisel tuleb § 1 lõike 6 tähenduses „kooskõlastatult tegutsevate isikute“ puhul nende osalusi vastastikku arvesse võtta.

1989. aasta BörseG

20 8. novembri 1989. aasta föderaalse väärtpaberi- ja kaubabörsiseaduse, millega muudetakse 1949. aasta börsimaaklerite seadust ja 1903. aasta börsiseadust (Bundesgesetz über die Wertpapier- und allgemeinen Warenbörsen und über die Abänderung des Börsesensale-Gesetzes 1949 und der Börsegesetz-Novelle 1903 (Börsegesetz 1989 – BörseG)) (*BGBl.* nr 555/1989), väljaandes *BGBl.* nr 558/1990 (DFB) avaldatud versiooni (edaspidi „1989. aasta BörseG“) §-ga 91 ja sellele järgnevate paragrahvidega võetakse üle direktiivi 2004/109 III peatüki I jaotisest, mille pealkiri on „Teave olulise osaluse kohta“, ja eelkõige selle artikli 9 lõikest 1 tulenevad „olulisest osalusest“ teatamise kohustused.

21 Selle seaduse § 92 lõikega 7 laiendatakse sama seaduse § 91 kohast teatamiskohustust ka „hääleõigustele, mis tuleb selle isiku puhul vastavalt ÜbG § 23 lõikele 1 või 2 arvesse võtta“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

22 Finantsinspektsioon, mis on direktiivi 2004/109 artikli 24 tähenduses „pädev keskne haldusasutus“, määras 29. juuni 2018. aasta otsustega Adlerile, Petrusile ja GMile rahalised halduskaristused 1989. aasta BörseG § 92 lõikes 7 ette nähtud „pakkumise objektiks olevas äriühingus“ eraldi või ühiselt vähemalt 30% suuruse osaluse omandavatele füüsilistele või juriidilistele isikutele kehtiva teatamiskohustuse rikkumise eest. Nende otsuste kohaselt tegutsesid Adler, Petrus ja GM „kooskõlastatult“ ÜbG § 1 lõike 6 tähenduses, kui nad omandasid Conwert Immobilien SE (edaspidi „Conwert“) aktsiaid, ning nende hääleõigust, mis tulenes nende osalusest selles äriühingus, oleks tulnud vastastikku arvesse võtta esimest korda 29. septembril 2015.

23 Tehes kindlaks, kas Adler, Petrus ja GM on ÜbG § 1 lõike 6 tähenduses „kooskõlastatult tegutsevad isikud“, leidis finantsinspektsioon, et talle on siduv ülevõtmiskomisjoni kui direktiivi 2004/25 artikli 4 kohaselt pakkumise üle järelevalve teostamiseks pädeva asutuse 22. novembri 2016. aasta otsus. Selles otsuses, mis muutus vahepeal lõplikuks, tuvastas ülevõtmiskomisjon, et Adler, Petrus ja GM jätsid kohustusliku pakkumise ekslikult esitamata, kuigi nad olid saavutanud läve 30% Conwerti hääleõigustest, mis tõi neile kui „kooskõlastatult tegutsevatele isikutele“ kaasa pakkumise esitamise kohustuse.

24 Finantsinspektsiooni hinnangul saab halduskaristuse määramise menetluses analüüsida üksnes Adleri, Petrusi ja GMi väidetava õigusrikkumise subjektiivse koosseisutunnuse olemasolu.

25 Eelotsusetaotluse esitanud kohus, kellele esitati 29. juuni 2018. aasta otsuste peale kaebus, märgib, et 1989. aasta BörseG, millega direktiiv 2004/109 Austria õigusesse üle võeti, kehtestab teatamiskohustuse isikutele, kellel on „emitendis“ 30% suurune või suurem „oluline osalus“, ning see kohustus on nimetatud direktiivis ette nähtud kohustusest rangem. See kohus leiab seega, et 1989. aasta BörseG § 92 lõikes 7 sätestatud „kooskõlastatult tegutsevate isikute“ teatamiskohustus on hõlmatud mõistega „rangemad nõuded, kui on sätestatud direktiivis [2004/109]“ sama direktiivi artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu tähenduses.

26 Siiski tekkis eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus, kas need „rangemad“ teatamise nõuded on kooskõlas direktiivi 2004/109 artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punktiga iii, mille kohaselt ei pea need nõuded olema ette nähtud mitte ainult õigus- või haldusnormidega, mis on vastu võetud eelkõige seoses ülevõtmispakkumistega, vaid nende üle peab teostama ka „järelevalvet asutus,

kelle liikmesriigid on määranud vastavalt direktiivi [2004/25] artiklile 4“. Praegusel juhul teostas põhikohtuasjas käsitletava „rangema“ olulisest osalusest teatamise kohustuse üle järelevalvet aga liikmesriigi asutus, kes nimetati direktiivi 2004/109 artikli 24 alusel.

27 Lisaks soovib see kohus teada, kas harta artikliga 47 on kooskõlas liikmesriigi praktika, mille kohaselt on lõplikuks muutunud otsusel, nagu 22. novembri 2016. aasta otsus seda on, siduv mõju hilisemas halduskaristuse määramise menetluses, nagu selles, mida finantsinspektsioon tema menetluses oleva kohtuasja puhul läbi viis.

28 Nendel asjaoludel otsustas Bundesverwaltungsgericht (föderaalne halduskohus, Austria) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [direktiivi 2004/109] artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punkti iii tuleb tõlgendada nii, et „aktsionäridele või füüsilistele või juriidilistele isikutele“ „rangemate nõuete“ kehtestamine on lubatud tingimusel, et „õigus- või haldusnormide“ üle, milles on sätestatud rangemad nõuded osalusest teatamisele, „teostab järelevalvet“ asutus, mille liikmesriik on määranud vastavalt direktiivi [2004/25] artiklile 4, ja et see järelevalve hõlmab osalusest teatamise suhtes kehtestatud rangematest nõuetest kinnipidamist direktiivi [2004/109] tähenduses?

2. Kas [harta] artikliga 47 on vastuolus liikmesriigi praktika, millest tuleneb, et direktiivi [2004/25] artiklis 4 sätestatud järelevalveasutuse jõustunud otsusel, millega tuvastati, et teatav isik on rikkunud [direktiivi 2004/25] ülevõtmiseks kehtestatud liikmesriigi õigusnorme, on siduv mõju ka selle isiku suhtes läbi viidavas halduskaristuse määramise menetluses, mis käsitleb direktiivi [2004/109] ülevõtmiseks kehtestatud liikmesriigi õigusnormide – mis viitavad nendele direktiivi [2004/25] ülevõtmiseks kehtestatud õigusnormidele – rikkumist, mille tulemusel ei ole sel isikul võimalik vaidlustada lõplikult tuvastatud õigusrikkumist õigusliku hinnangu ega asjaolude tuvastamise osas?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

29 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2004/109 artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punkti iii tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, millega kehtestatakse aktsionäridele või selle direktiivi artiklites 10 või 13 nimetatud füüsilistele või juriidilistele isikutele selle neljanda lõigu mõttes rangemad olulisest osalusest teatamise nõuded kui need, mida see direktiiv ette näeb ja mis tulenevad eelkõige ülevõtmispakkumisi reguleerivatest õigus- või haldusnormidest, ilma et liikmesriigi asutusele oleks antud direktiivi 2004/25 artikli 4 kohast pädevust tagada nende nõuete järgimine.

30 Nagu direktiivi 2004/109 artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu sõnastusest nähtub, ei või päritoluliikmesriik aktsionäridele või artiklis 10 või 13 osutatud füüsilistele või juriidilistele isikutele kehtestada rangemaid nõudeid, kui kõnealune direktiiv ette näeb, kuid sel keelul on kolm erandit, mis on sätestatud neljanda lõigu punktides i–iii.

31 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 29–31 märkis, oli direktiiviga 2013/50 direktiivi 2004/109 artiklile 3 lõike 1a lisamise eesmärk parandada liikmesriigi reguleeritud turul tegutsevate emitentide väärtpabereid omandavate või neid muul viisil käitlevate füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes kehtiva teatamiskohustuse ebavõrdset ühtlustatuse taset, sest direktiiv

2004/109 võimaldas päritoluliikmesriigil enne selle direktiiviga 2013/50 muutmist kehtestada aktsiate või muude finantsinstrumentide haldajatele direktiivis ette nähtutest rangemad teatamisnõuded. Seega võttis direktiiv 2013/50, mille eesmärk oli, nagu on märgitud selle põhjenduses 12, kehtestada hääleõiguslikest olulistest osalustest teatamise ühtlustatud kord, liikmesriikidelt niisuguse võimaluse, välja arvatud direktiivi 2004/109 artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punktides i–iii ette nähtud erandite puhul.

32 Artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punktis iii sätestatud erand lubab päritoluliikmesriigil aktsionäride või direktiivi 2004/109 artiklis 10 või 13 nimetatud füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes selliste „õigus- või haldusnormide kohaldami[st], mis on vastu võetud seoses ülevõtmispakkumistega, ühinemistehingutega ja muude tehingutega, mis mõjutavad osalust äriühingus või kontrolli äriühingu üle, mille üle teostab järelevalvet asutus, kelle liikmesriigid on määranud vastavalt [direktiivi 2004/25] artiklile 4“.

33 Punktis iii ette nähtud esimene tingimus direktiivis 2004/109 sätestatud nõuetest rangemate nõuete rakendamiseks seisneb selles, et niisugused nõuded, kaasa arvatud need, mis puudutavad olulisest osalusest teatamist, peavad olema ette nähtud käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis loetletud tehinguid reguleerivates õigus- või haldusnormides.

34 Sellega seoses tuleb märkida, et direktiivi 2004/25 sätted reguleerivad füüsilisele või juriidilisele isikule äriühingus kuuluva olulise osaluse läve arvutamist, mille ületamise korral peab ta esitama ülevõtmispakkumise, et kaitsta selle äriühingu vähemusaktsionäre. Need sätted näevad kaudsete osaluste summeerimisele ette rangemad nõuded kui sätted, mis reguleerivad olulise osaluse omandamisest või võõrandamisest teatamise kohustust tekitavate piirmäärade arvutamist direktiivi 2004/109 alusel. Direktiivi 2004/25 artikli 5 lõike 1 kohaselt võetakse arvutamisel arvesse osalusi, mis kuuluvad „kooskõlas tegutsevatele isikutele“ selle direktiivi artikli 2 lõike 1 punkti d tähenduses. Selle mõistega on hõlmatud „füüsilised või juriidilised isikud, kes teevad koostööd pakkumise tegija või pakkumise objektiks oleva ettevõttega kas otsese või vaikiva, suulise või kirjaliku kokkuleppe alusel, mille eesmärgiks on kas saavutada kontroll pakkumise objektiks oleva ettevõtte üle või nurjata pakkumise teostamine“.

35 Seevastu direktiiv 2004/109 „kooskõlastatult tegutsevate isikute“ mõistet ei kasuta ja selle artikli 10 punktis a võetakse olulisest osalusest teatamise kohustust tekitavate piirmäärade arvutamisel arvesse asjaomaste isikute kokkulepped, mis kohustavad neid „nende valduses oleva hääleõiguse ühise rakendamisega teostama kestvalt ühist poliitikat“. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 57 selgitas, nõuab see säte suurt pühendumist teatud aja vältel, mis ei saa olla üürike ega katkendlik ning peab olema ühtne ja suunatud asjasse puutuva äriühingu juhtimisele.

36 Seega sisaldavad direktiivi 2004/25 raames vastu võetud liikmesriigi õigusnormid, mis tuginevad selle artikli 2 lõike 1 punkti d mõistele „kooskõlas tegutsevad isikud“, et arvutada olulise osaluse piirmäär, mis toob lisaks ülevõtmispakkumise esitamise kohustusele kaasa ka sellega seotud avalikustamise kohustused, direktiivi 2004/109 artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu tähenduses „rangemat nõuet“ kui need, mis selles direktiivis ette on nähtud, ja kujutavad endast viimati mainitud sätte mõttes „norme, mis on vastu võetud seoses ülevõtmispakkumistega“. Järelikult vastavad need liikmesriigi õigusnormid direktiivi 2004/109 artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punktis iii ette nähtud esimesele tingimusele, et neid saaks kohaldada aktsionäride või füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes selle direktiivi artiklite 10 või 13 tähenduses.

37 Teine direktiivi 2004/109 artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punktis iii ette nähtud tingimus, mille korral saab kohaldada aktsionäride või füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes direktiivi 2004/109 artiklite 10 või 13 tähenduses selle direktiivi nõuetest rangemaid olulisest osalusest sama direktiivi artikli 1 lõikes 1 nimetatud äriühingus teatamise nõudeid, on nende rangemate nõuete üle järelevalve teostamine asutuste poolt, kelle liikmesriigid direktiivi 2004/25 artikli 4 alusel määravad.

38 Nagu sellest artiklist 4 nähtub, on need asutused „pädevad teostama järelevalvet pakkumiste üle nende poolt [direktiivi 2004/25] kohaselt koostatavate või kehtestatavate eeskirjade tähenduses". Seega peavad nõuded, mille järgimist nad tagavad, olema ette nähtud õigus- ja haldusnormidega, mis puudutavad konkreetselt ülevõtmispakkumisi ja mis kuuluvad üksnes direktiivi 2004/25, mitte direktiivi 2004/109 kohaldamisalasse.

39 Neil asjaoludel ei saa direktiivi 2004/109 artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punkti iii tõlgendada nii, nagu finantsinspektsioon oma kirjalikes seisukohtades leiab, et direktiivi 2004/109 artikli 24 lõike 1 alusel nimetatud asutus, kelle ülesanne on teostada järelevalvet selle direktiivi ülevõtmiseks kehtestatud liikmesriigi õigusnormide kohaldamise üle, on sisuliselt pädev teostama järelevalvet kõnealuste rangemate nõuete järgimise üle, kuigi need kuuluvad direktiivi 2004/25 kohaldamisalasse.

40 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 37 märkis, saab direktiivi 2004/109 alusel toimuv ühtlustamine toimuda ainult selle direktiivi kohaldamisalas. Kõnealuse direktiivi artikli 24 lõike 1 kohasel pädeval asutusel, kelle ülesanne on tagada, et selle direktiivi alusel vastu võetud õigusnorme kohaldatakse, ei saa seetõttu olla pädevust, mis ületab talle nimetatud sättest tuleneva pädevuse ja puudutab valdkonda, mis ei kuulu kõnealuse ühtlustamise alla, nimelt ülevõtmispakkumisi, ühinemistehinguid ja muid tehinguid, mis mõjutavad osalust äriühingus või kontrolli äriühingu üle.

41 Lisaks tugineb direktiivi 2004/109 artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punkti iii tõlgendus, mille finantsinspektsioon välja pakkus ja mida mainiti käesoleva kohtuotsuse punktis 39, direktiivi 2004/109 artikli 3 lõike 1a neljandas lõigus ette nähtud erandi laiale tõlgendusele, samas kui artikli 3 lõike 1a eesmärki – hääleõiguslikest olulistest osalustest teatamise ühtlustatud korra loomist – arvestades tuleb tõlgendada kitsalt erandeid keelust, mille kohaselt ei või päritoluliikmesriigid kehtestada aktsiate või muude finantsinstrumentide haldajatele rangemaid teatamisnõudeid.

42 Lisaks, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 42–46 sisuliselt märkis, tekib selle pädevuse piiritlemisel, mis liikmesriikide direktiivi 2004/25 artikli 4 alusel määratud asutustele direktiivi 2004/109 artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punktist iii tuleneb, küsimus, kas mõiste „järelevalve teostamine" tähendab ka „järgimise tagamist" teatamise „rangemate nõuete" osas. Artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punkti iii tõlgendus, mille kohaselt ei ole need asutused, kel on pädevus teostada järelevalvet seal loetletud tegevuste üle, pädevad tagama olulisest osalusest teatamise „rangemate nõuete" järgimist, mida neid tehinguid reguleerivad õigus- ja haldusnormid ette näevad, ei oleks kooskõlas „järelevalve" mõiste tähendusega tavakeeles, mis viitab „kontrollimisele" ja seega teatud normide või nõuete „järgimise tagamisele".

43 Käesoleval juhul kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus peamiselt selles, kas direktiivis 2004/109 sätestatud olulisest osalusest teatamise nõuetest rangema nõude rakendamist reguleeriv tingimus, mis on „kooskõlastatult tegutsevatele isikutele" 1989. aasta BörseG § 92 lõikes 7

kehtestatud, vastab käesoleva kohtuotsuse punktis 37 nimetatud tingimusele, mis puudutab „järelevalve teostamist“ ja seega selle nõude täitmise kontrollimist direktiivi 2004/25 artikli 4 alusel määratud asutuse poolt.

44 Põhikohtuasja poolte seisukohtadest ja Euroopa Kohtu kirjalikule küsimusele antud vastustest nähtub, et direktiivi 2004/25 Austria õigusesse üle võtnud ÜbG kohaselt on ülevõtmiskomisjon ainus selle direktiivi artikli 4 alusel määratud pädev asutus. Põhikohtuasjas teostab olulisest osalusest teatamise „rangema nõude“ järgimise „järelevalvet“, mille näeb formaalselt ette 1989. aasta BörseG § 92 lõige 7 – kus on siiski viidatud ÜbG § 23 lõikele 1 või 2 –, aga finantsinspektsioon. Seega paistab, kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrolli käigus ei ilmne vastupidist, et eespool nimetatud „rangemate nõuete“ „järgimise tagamise“ ülesanne on antud asutusele, keda ei ole direktiivi 2004/25 artikli 4 alusel pädevaks määratud.

45 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et direktiivi 2004/109 artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punkti iii tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, millega kehtestatakse aktsionäridele või selle direktiivi artiklites 10 või 13 nimetatud füüsilistele või juriidilistele isikutele selle neljanda lõigu mõttes rangemad olulisest osalusest teatamise nõuded kui need, mida see direktiiv ette näeb ja mis tulenevad eelkõige ülevõtmispakkumisi reguleerivatest õigus- või haldusnormidest, ilma et liikmesriigi asutusele oleks antud direktiivi 2004/25 artikli 4 kohast pädevust tagada nende nõuete järgimine.

Teine küsimus

46 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas harta artiklit 47 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi praktika, mille kohaselt on direktiivi 2004/109 artikli 24 lõike 1 alusel määratud keskne haldusasutus, kes viib läbi halduskaristuse määramise menetlust, seotud lõplikuks muutunud haldusotsustega, millega tuvastati direktiivi 2004/25 ülevõtmiseks kehtestatud õigusnormide rikkumine ja mille tegi selle direktiivi artikli 4 alusel määratud selle liikmesriigi asutus, mistõttu ei ole isikul, kellele halduskaristus määratakse, võimalik varem tuvastatud rikkumist õigusliku hinnangu ega asjaolude tuvastamise osas vaidlustada.

47 Esimese küsimuse analüüsist tuleneb, et direktiivi 2004/109 artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punkti iii tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis annavad selle neljanda lõigu mõttes rangemate olulisest osalusest teatamise nõuete kui need, mida see direktiiv ette näeb ja mis tulenevad eelkõige ülevõtmispakkumisi reguleerivatest õigus- või haldusnormidest, järgimise tagamise pädevuse asutusele, keda ei ole määratud direktiivi 2004/25 artikli 4 alusel.

48 Seetõttu ei ole vaja tõlgendada harta artiklit 47, et teha kindlaks, kas küsimuse all olev liikmesriigi praktika on selles sätestatud põhiõigustega vastuolus.

Kohtukulud

49 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiivi 2004/109/EÜ läbipaistvuse nõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele, ning millega muudetakse direktiivi 2001/34/EÜ (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiviga 2013/50/EL) artikli 3 lõike 1a neljanda lõigu punkti iii tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, millega kehtestatakse aktsionäridele või direktiivi 2004/109 (muudetud direktiiviga 2013/50) artiklites 10 või 13 nimetatud füüsilistele või juriidilistele isikutele selle neljanda lõigu mõttes rangemad olulisest osalusest teatamise nõuded kui need, mida direktiiv 2004/109 (muudetud direktiiviga 2013/50) ette näeb ja mis tulenevad eelkõige ülevõtmispakkumisi reguleerivatest õigus- või haldusnormidest, ilma et liikmesriigi asutusele oleks antud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/25/EÜ ülevõtmispakkumiste kohta artikli 4 kohast pädevust tagada nende nõuete järgimine.

Allkirjad